

2012 İRLANDA ARABULUCULUK KANUNU TASLAĞI GENEL ŞEMASI*

*Çeviren: Dr. Fatih Halil KAPLAN***

Birinci Başlık-Kısa Başlık ve Başlangıç

1. (1) İşbu kanun 2012 Arabuluculuk Kanunu şeklinde adlandırılabilir.

(2) İşbu kanun belli bir amaç ya da şarta bağlı olarak Bakanlığın bir emirle belirleyeceği bir günde yürürlüğe girer.

Açıklayıcı not

Bu standart bir hükümdür.

İkinci Başlık - Yorum

2. Bu kanunda geçen,

“Medeni muhakeme işlemleri” ticari işlemlerden doğan muhakeme işlemlerini, taşınmaz malikleri arasındaki sınır uyuşmazlıklarından kaynaklanan muhakeme işlemleri ve Sorgu Hakimliği dışındaki bir mahkemenin bakabileceği muhakeme işlemleri kapsamaktadır.

“Ticari muhakeme işlemleri” 1963 tarihli Şirketler Kanunu’nun 205. maddesine göre yapılabilecek talepleri kapsamaktadır.

Üçüncü başlığa konu “uyuşmazlık”, Medeni muhakemeye vücut veren medeni ya da ticari uyuşmazlıklardır.

“Aile Hukuku Uyuşmazlığı” mahkemede aile hukuku muhakeme işlemlerinin uygulanmasına vücut veren uyuşmazlıklardır.

“Arabulucu” arabuluculuk faaliyetinin her aşamasında, tarafların tümü bakımından, tarafsızlık, dürüstlük, hakkaniyet ve gizlilik ilkelerine uygun hareket ederek, tarafların rızalarında dayanan bir anlaşmaya varmalarına yardım eden

* <http://www.justice.ie/en/JELR/MedBillGGSFinal.pdf/Files/MedBillGGSFinal.pdf> (Erişim tarihi: 14.07.2014). Kanun taslağının orijinal metninde bulunan açıklayıcı notlar(gerekçe) kısmına tanımlar kısmı dışında yer verilmemiştir.

** Adalet Bakanlığı Tetkik Hakimi.

kişiyi ifade eder.

“Arabuluculuk”, arabulucunun yardımıyla, tarafların aralarındaki uyuşmazlığı karşılıklı olarak kabul edebilecekleri bir anlaşmaya varabilmek amacıyla gönüllü olarak çözmeye çalıştıkları kolaylaştırıcı ve gizli bir faaliyettir.¹

“Arabuluculuk görüşmeleri” şunları kapsar:

(a) Arabulucu, taraflardan biri ya da arabuluculuk faaliyetine katılan bir kişinin sözlü, yazılı ya da kayıtlı açıklamaları,

(b) Arabulucunun faaliyetinin başlatılması için yapılan görüşmeler ve arabuluculuk faaliyeti ile ilişkili ya da ondan kaynaklanan diğer görüşmeler.

“Bakan” dan kasıt Adalet ve Eşitlik Bakanındır;

“taraf-harici katılan” dan kasıt tarafların ya da arabulucunun dışında, arabuluculuk faaliyetine katılan kişidir.

“taraf” kavramı gerçek ve tüzel kişileri, bir devleti, idari bir departmanı, bölgesel bir otoriteyi, bunun dışında tesis edilmiş ya da kanunla kurulmuş bir organı(şirketler dahil) ve tüzelkişilik kazanmamış organları(ortaklık ve kulüp dahil) kapsamaktadır.

Açıklayıcı Not

“**medeni muhakeme işlemleri**”: medeni muhakeme işlemleri kavramı bu yargı alanında normalde ticari uyuşmazlıklarla ilişkili muhakeme işlemlerini de kapsayacak şekilde anlaşılmakta iken, AB Arabuluculuk direktifi ve bu direktifi aktaran 2011 tarihli 209 sayılı ikincil düzenleme gibi AB düzenlemeleri, “mede-

¹ Arabuluculuk ile ilgili aşağıdakileri de kapsayan bir bir takım alternatif tanımlar mevcuttur:

1. AB Arabuluculuk Direktifi - Direktif 2008/52/AK

“Arabuluculuk” aralarında uyuşmazlık bulunan iki ya da daha fazla tarafın, gönüllü olarak, aralarındaki uyuşmazlığı, arabulucunun yardımıyla, bir anlaşma ile çözmek üzere katıldıkları, yapısal bir faaliyettir.

2. Folberg and Taylor – Arabuluculuk: Dava Dışı Uyuşmazlık Çözümünde Kapsamlı Bir Rehber.

“Arabuluculuk”, tarafsız üçün kişinin ya da kişilerin yardımıyla, tarafların sistematik bir şekilde uyuşmazlık konularını, aralarındaki uyuşmazlığı, seçenek ve alternatif çözüm üretmek, ihtiyaçlarına uygun, karşılıklı mutabakata dayalı bir anlaşma ile çözmek amacıyla, birlikte belirledikleri bir süreçtir.

ni ve ticari uyuşmazlıklar”da arabuluculuk kavramında atıf yapmaktadır. Tanım sorgu mahkemesi dışında bir mahkemede görülmesi mümkün potansiyel dava ve muhakeme kaynağı olan taşınmaz sınır komşuları arasındaki sınır anlaşmazlıklarına özel atıf yapmıştır

“Ticari muhakeme işlemleri”: LRC tarafından önerildiği gibi, ticari muhakeme işlemleri hisse sahiplerinin uyuşmazlıklarını kapsayacak şekilde 1963 tarihli Şirketler Kanunu’nda tanımlanmıştır.

“uyuşmazlık”: “uyuşmazlık” kavramının tanımı 44/2001 tarihli yargı yetkisi ve medeni ve ticari uyuşmazlıklarda mahkeme kararlarının tanınması ve infazına ilişkin 2000 AB “Bruksel 1” düzenlemesi (mevzuata ilişkin zorunlu şartlarla ilişkili olarak) ve Avrupa Toplulukları metinlerinde yer alan (Tüketici Sözleşmelerinde Hakkaniyete Aykırı Şartlar) 1995(SI No. 27 1995) genel tanıma dayanan LRC Raporunun 2.51. paragrafındaki öneriyi uygulamayı amaçlamıştır.

Tanım, LRC raporundaki öneri istikametinde uyuşmazlık tanımının bir takım istisnalara tabi olduğuna ilişkin olan üçüncü başlık hükümlerine tabidir. İstisnalardan birincisi, iş uyuşmazlıklarının alternatif uyuşmazlık çözüm yolu olarak İş ilişkileri Komisyonu vasıtasıyla ya da İş Mahkemesi vasıtasıyla çözülmesidir. İkincisi kanunun amacı arabuluculuk ya da diğer bir uyuşmazlık çözüm yolunu daha önce kabul edilmiş bir alternatif uyuşmazlık çözüm yoluna ikame etmek değildir. Üçüncü olarak, gümük ve vergi uyuşmazlıkları kanunun istisnası kapsamındadır. Buna ek olarak arabuluculuk anayasal ya da yasal herhangi bir hükmü ortadan kaldırmanın vasıtası olamaz. Bu üç istisna üçüncü başlıkta toplanmıştır.

“Aile Hukuku Muhakeme İşlemleri”: LRC, düzenlemesi Mahkemelerin Konsolidasyon ve Reformu Kanunu’na (LRC 97-2010) ilişkin komisyon raporunda bulunan 2010 tarihli Mahkemeler Kanunu taslağında düzenlenen tanıma atıf yapan “aile hukuku muhakeme işlemleri” şeklindeki tanımı içermektedir. Bu tanım Genel Şema’da muhafaza edilmemiştir; aile hukuku muhakeme işlemlerine yapılan atıf bu kavramın mutad ve bilinen anlamına yapılmış kabul edilecektir.

“Arabulucu”: LRC düzenlemesi bir arabulucu tanımı içermemektedir. Bununla birlikte arabulucuya ilişkin bir tanımın bulunmasının yardımı olabileceği göz önünde tutulmuştur. İrlanda Arabulucular Enstitüsü Uygulama Kuralla-

rı'ndaki benzer tanım temel alınmıştır.

“Arabuluculuk”: LRC raporunun 2.37. paragrafı istikametinde arabuluculuk, arabulucu olarak adlandırılan tarafsız bir üçüncü kişinin yardımıyla, aralarında uyuşmazlık bulunan tarafların, aralarındaki uyuşmazlığı karşılıklı olarak kabul edebilecekleri bir anlaşmaya kavuşturmak amacıyla, gönüllü olarak katıldıkları kolaylaştırıcı ve gizli bir süreçtür. Bu LRC düzenlemesinin 6e maddesinde öngörülen “arabulucu ya da uzlaştırıcı tarafsız ve bağımsız olacaktır” düzenlemesini göz önünde tutmuştur. Dipnotta belirtildiği üzere “arabuluculuk”a ilişkin değişik tanımlar yapılması mümkündür.

“arabuluculuk görüşmeleri”: “arabuluculuk görüşmeleri”nin tanımı, LRC raporunun 3.46 ve 3.47 paragraflarındaki öneriler istikametinde gizliliğin belirli bir şekli ile ilişkili olarak LRC düzenlemesinin 7 maddesinde öngörülmüştür.

“taraf dışı katılımcı”: “taraf dışı katılımcı”nın tanımı LRC raporunun 3.54 paragrafı istikametinde olup: ayrıca arabuluculuk faaliyetine taraf dışı bir kişinin katılımı hakkında beşinci başlık (5)'e bakınız.

“party”: tanım LRC raporunun 2.16 paragrafındaki öneri istikametinde olup, herhangi bir şüpheye mahal vermeyecek şekilde, Düzenleme gerçek kişilerin yanında Devlet, Devlet Kurumu, bölgesel bir otorite, tesis edilmiş bir organ ya da kanunla kurulmuş bir organa(şirket gibi) tüzel kişilere ve bunun yanında bir kısım tüzel kişilik kazanmamış(ortaklık ve kulüp gibi) organlara da uygulanacaktır.

Üçüncü Başlık-Kapsam ve Uygulama

3. (1)Bu Kanun,

(a) 2010 tarihli Tahkim Kanunu kapsamındaki bir tahkime,

(b) İş Temyiz Mahkemesi, İş İlişkileri Komisyonu, İş Mahkemesi, Milli İşçi Hakları Kurumu, Eşitlik Kurumu ve bunların haleflerinin görev alanına giren iş ilişkisinden doğan uyuşmazlıklar,

(c) Vergi ve Gümrük uyuşmazlıkları bakımından uygulanmaz.

(2) Bu Kanun daha önce kabul edilmiş herhangi bir arabuluculuk ya da alter-

natif uyuşmazlık çözüm yolunun yerine geçmek için kabul edilmemiştir.

(3) Bu kanundaki hiçbir hüküm arabuluculuk faaliyetinin tarafların kanuna göre tasarrufta bulunamayacakları hakları ve yükümlülükleri hükümsüz kılacak ya da ortadan kaldıracak şekilde yorumlanamaz.

Dördüncü Başlık - Avukatın (soliciter) Arabuluculuk Hakkında Bilgi Verme ve Tavsiyede Bulunma Yükümlülüğü

4. (1) Müvekkili adına hareket eden ya da ona danışman olarak tavsiyede bulunan avukat(solicitor), medeni muhakeme işlemlerine başlamadan önce,

(a) müvekkiline arabuluculuğu alternatif uyuşmazlık çözüm yolu olarak göz önünde tutmasını tavsiye eder.

(b) Müvekkiline,

(i) Arabuluculuk faaliyeti ile ilişkili bilgileri verir,

(ii) Arabuluculuk hizmeti veren kişi ya da kuruluşların isim ve adreslerini verir,

(iii) Uyuşmazlığın mahkeme yolu ile çözülmesi halinde müvekkilinin yapacağı masraflar hakkında tahmini bilgi verir.

(iv) Uygulanması mümkün olan durumlarda-

(I) Müvekkilinin davayı kaybetmesi durumunda diğer kişilere ödemekle yükümlü olacağı giderlerin tahmini miktarı hakkında bilgi verir.

(II) Davanın başlangıcından sona ermesine kadar geçecek muhtemel süre hakkında bilgi verir ve,

(c) Müvekkilini ikinci alt başlık ile on birinci ve on ikinci başlıklar hakkında bilgilendirir.

(2) (a) Medeni muhakeme işlemlerini başlatan kişi, mahkemeye başvuru yaparken, bizzat ya da avukatının(solicitor) aşağıdaki hususları içeren imzaladığı belgeyi ibraz etmek zorundadır:

(i) Arabuluculuğun alternatif uyuşmazlık çözüm yolu olarak değerlendirilmiş olması,

(ii) Avukatın birinci altbaşlık hükümlerine uygun hareket etmiş olması,

(b) a paragrafında bahsi geçen herhangi bir kişi yukarıda anlatılan belgeyi ibraz etmez ise, mahkeme ilgili kişinin istenen belgeyi ibraz etmesi için gerekli olan süre boyunca muhakeme işlemlerinin durmasına karar verebilir.

Beşinci Başlık- Avukatın (barrister) arabuluculukla ilişkili olan yükümlülüğü

5. Herhangi bir uyuşmazlık kapsamında müvekkili adına hareket eden ya da ona danışman olarak tavsiyede bulunan avukat (barrister), uyuşmazlığın dava yolu ile giderilmesine kıyasen arabuluculuğun uyuşmazlığın giderilmesinde alternatif bir yol olduğunu bildirir ve tavsiye ederek bu durumu yazılı şekilde belgelendirir.

Altıncı Başlık - Arabuluculuk Faaliyetinin Şartları

6. Taraflar,

(a) Kendi inisiyatiflerine bağlı olarak medeni muhakeme işlemlerinin başlangıcından önce ya da bu aşamayı takip eden bir zaman diliminde ya da

(b) On ikinci başlık hükmü kapsamında mahkemenin davetini müteakip, Arabuluculuk faaliyetine başlayabilirler.

(2) Arabuluculuğun hangi şartlar altında yapılacağı,

(a) Arabulucunun sekizinci başlık kapsamında yeterliliği,

(b) Arabulucunun dokuzuncu başlık kapsamında bağlı olduğu uygulama kuralları (mevcut olması halinde),

(c) Onuncu başlık kapsamında arabuluculuk görüşmelerinin gizliliği,

(d) On altıncı madde kapsamında harçlar ve giderleri de belirtecek şekilde arabulucu tarafından yazılı hale getirilerek arabulucu tarafından ve taraflarca da imzalanacaktır.

(3) (a) Arabuluculuk faaliyetinin bir sonuca ulaştırılması arabuluculuk faaliyetine katılan tarafların irade ve inisiyatiflerine tabidir.

(b) Arabuluculuk faaliyetine katılan taraflardan biri herhangi bir açıklama yapmaksızın her zaman arabuluculuk faaliyetinden çekilebilir.

(4) Arabulucu arabuluculuk faaliyetinden çekilmek istediğinde taraflara çekilme nedenlerini bildirmek zorundadır.

(5) Bir uyuşmazlığın çözümü bakımından arabuluculuk tercih edildiğinde somut uyuşmazlığın gereklerini de dikkate alarak mümkün olan en kısa zamanda süreci tamamlama çabası içerisinde olmalıdır.

(6) Bir ya da daha fazla taraf dışı katılan kişi arabuluculuk görüşmelerinde hazır bulunabilir ve bir tarafa yardım edebilir.

Yedinci Başlık- Arabulucunun Fonksiyonu

7. (1) Arabuluculuk faaliyetine başlamadan önce arabulucu;

(a) Altıncı başlığın ikinci alt başlığında öngörülen yazılı belgeyi hazırlamalı,

(b) Taraflarla kendi arasında ortaya çıkması muhtemel bir menfaat çatışmasının bulunup bulunmadığını (ve arabuluculuk faaliyeti sırasında) şartların gerektirdiği makul bir şekilde araştırmalı,

(c) Tarafları,

(i) Arabuluculuk faaliyetinde yer almaları ve bunun devamının gönüllü olduğu,

(ii) Açıklama yapmaksızın istedikleri her an arabuluculuk faaliyetinden çekilebilecekleri,

(iii) Arabuluculuk faaliyetinin bir sonuca ulaştırılmasının tarafların irade ve insiyatifine bağlı olduğu,

(iv) Uygun gördükleri taktirde arabuluculuk faaliyeti sırasında taraf dışı katılan kişilerin kendileri ile birlikte arabuluculuk faaliyetine katılabilecekleri,

(v) On altıncı başlık kapsamındaki harç ve giderlerin üzerinde anlaşmaya varılacak sonuçtan bağımsız olduğu,

(vi) Varılacak anlaşmanın hangi şartlar altında resmiyet kazanacağı ve icra kabiliyetine sahip olacağı,

(vii) Taraflarla arasında güncel ya da muhtemel bir menfaat çatışması bulunup bulunmadığı, hususlarında bilgilendirir.

(2) Arabuluculuk faaliyeti sırasında arabulucu,

(a) Tarafların her birinin arabuluculuk faaliyetine katılmaya ehil oldukları hususunda kanaat sahibi olmalı,

(b) Taraflarla arasında güncel ya da potansiyel bir menfaat çatışması bulunması durumunda bunu taraflara açıklayarak, tarafların her birinin arabulucunun arabuluculuk faaliyetine devam etmesini talep etmeleri hali hariç arabuluculuk faaliyetinden çekilmeli,

(c) Tarafsız şekilde hareket etmeli ve taraflara eşit şekilde hizmet etmeli,

(d) Taraflara uyuşmazlık konularını bu uyuşmazlıkların somut gereksinimlerini göz önünde tutmak kaydıyla değerlendirmeleri için yeterli zaman verir iken arabuluculuk sürecini en kısa zamanda tamamlamak çabası içerisinde olmalı,

(e) Tarafların arabuluculuk faaliyeti sırasında vardıkları ya da rıza gösterdikleri bir anlaşmayı teminat altına almalı,

(f) Tarafların arabuluculuk faaliyeti sonunda imzalamaları muhtemel bir anlaşma öncesinde bağımsız bir kişiden, hukuki danışmanlık dahil olmak üzere tavsiye alabilecekleri hususunda taraflara bilgi vermeli,

(g) Arabuluculuk faaliyeti sırasında vekili ya da danışmanı bulunmayan ve tarafsız tavsiye arayışı içerisinde olan tarafa, hukuki ya da diğer bir konuda, anlaşmayı imzalamadan önce talep etmesi halinde tavsiyede bulunmalıdır.

(3) Dördüncü alt başlığa konu olacak şekilde, bir arabulucu taraflara arabuluculuk faaliyeti sırasında uyuşmazlığın çözümü ile ilişkili önerilerde bulunamaz.

(4) Tarafların anlaşmaları halinde arabulucu uyuşmazlığın çözümü ile ilişkili önerilerde bulunabilir ancak bu önerilerin kabulü tarafların irade ve insiyatiflerine bağlıdır.

Sekizinci Başlık - Arabulucunun Eğitim vb. Hakkında Bilgi Verme Yükümlülüğü

8. (1) Arabulucu, arabuluculuk faaliyetinin başlamasından önce taraflara görmüş olduğu arabuluculuk eğitimi ve mesleki tecrübesi hakkında bilgi verir.

(2) Arabulucu taraflardan biri tarafından talep edilmesi halinde;

(a) Uzmanlığına ilişkin özelliklerin detaylarını, arabuluculuk faaliyetinin çözüm için uygun bir yol olup olmadığının değerlendirilmesi amacıyla görsel yöntemler de kullanılmak suretiyle verir,

(b) Devam eden mesleki gelişim eğitimi bulunması durumunda bu eğitimin detaylarını verir,

(c) Dokuzuncu başlık kapsamında arabulucunun bağlı olduğu uygulama kuralları var ise bu kuralların bir nüshasını verir.

Dokuzuncu Başlık - Arabulucular İçin Uygulama Kuralları

9. (1) Üçüncü altbaşlık kapsamında, Bakan, Arabuluculuk hizmetlerinin standart şartlarını tespit etmek ve devam ettirmek amacıyla,

(a) Uygulama kuralları hazırlayarak yayınlatabilir,

(b) Bir başka birim tarafından hazırlanmış uygulama kurallarını kabul edebilir.

(2) Birinci alt başlık hükmünün genel ifadesine önyargı ile bakılmaksızın, uygulama kuralları, özellikle,

(a) Arabuluculuk faaliyetinin gizliliğini temin etmeye yönelik kuralları,

(b) Uygun etik kurallarını,

(c) Mesleki yeterlilik şartlarını,

(d) Arabuluculuk faaliyetinin işleyişine ilişkin usuli kurallarını,

(e) Harç ve giderlerin hangi ölçüye göre hesap edileceğine ilişkin kuralları,

(f) Arabuluculuk faaliyeti nedeniyle uğranılan bir zarar oluşmuş ise bunun hangi usule bağlı olarak tazmin edileceğine ilişkin kuralları, ihtiva eder.

(3) Bakan bu bölümde öngörülen uygulama kurallarını kabul etmeden ve yayımlamadan önce,

(a) Uygulama kuralları taslağını, taslağın yayım tarihinden itibaren otuz günden az olmamak üzere ilgililerin değerlendirmeleri ve görüşlerini Bakan'a yazmaları için uygun bir yolla yayımlar,

(b) İlgililerin değerlendirme ve görüşlerini içeren belgeleri değerlendirir, taslağı gerekli gördüğü takdirde değiştirerek yayımlar.

(4) Bakan bu bölümde öngörülen uygulama kurallarını kabul ettiğinde ve yayımladığında metnin resmi yayım organında yayımlanması için bildirir. Yapılan bildirimde kuralların yürürlük tarihi de belirtilir.

(5) Altıncı alt başlık çerçevesinde, Bakan,

(a) Bu başlık kapsamında yayımlanan uygulama kurallarını değerştirebilir ya da kaldırabilir ya da,

(b) Bu başlık kapsamında kabul edilen uygulama kurallarını onaylamayabilir,

(6) Üçüncü alt başlık hükümleri uygulama kurallarında yapılacak değerşiklik ve kaldırmalar ile "onaylama" işleminin yapılmaması hallerinde de geçerlidir.

(7) Bakan bu başlık altında düzenlenen uygulama kurallarını değerştirir, kaldırır ya da kabul edilen kuralları onaylamaz ise bunu resmi yayım organında yayımlanmak üzere bildirir.

(a) Değerşiklik, kaldırma, onaylamama işlemleri ile ilişkili maddenin ayrıntılarını,

(b) Değerşiklik, kaldırma ya da onaylamama işleminin yürürlük tarihi bildirilir.

Onuncu Başlık- Arabuluculuk Görüşmelerinin Gizliliği

10. (1) Bu başlık çerçevesinde, arabuluculuk görüşmeleri gizlidir ve gizlilik kapsamında bulunan bilgi ve belgeler taraflardan birinin arabuluculuk görüşmeleri ile tarafların, gizlilik hakkından açıkça feragat etmeleri halleri haricinde mahkemede ya da herhangi bir şekilde delil olarak kullanılamaz.

(2) Bununla birlikte birinci altbaşlıktaki gizlilik ilkesi şu hallerde uygulanmaz:

(a) Arabuluculuk görüşmelerinin içeriğinin ifşası arabuluculuk anlaşmasının icrası bakımından zorunlu ise,

(b) Arabuluculuk görüşmelerinin içeriğinin ifşası taraflardan birine yönelik maddi ya da manevi bir zararı önleyecek nitelikte ise,

(c) Arabuluculuk görüşmelerinin içeriğinin ifşası kanundan kaynaklanıyor ise,

(d) Arabuluculuk görüşmelerinin,

(i) bir suça teşebbüs edilmesi amacı ile,

(ii) bir suç işlemek amacı ile,

(iii) bir suçu gizlemek amacı ile,

(iv) taraflardan birini tehdit etmek amacı ile, kullanılmış olması durumunda,

(e) Arabulucunun göreviyle alakalı ihmalkar davrandığı ya da görevini kötüye kullandığı iddiası ile tazminat istemlerine ilişkin davalarda ve söz konusu iddialarla ilgili mesleki bir birime şikayette bulunulması halinde.

(3) Hukuk muhakemesinde geçerli olan ve arabuluculuk faaliyeti dışında da elde edilmesi mümkün olan deliller, sırf arabuluculuk faaliyeti sırasında sunulmuş olması nedeni ile, gizlilik ilkesinin korumasından yararlanamaz ve bu deliller sırf arabuluculuk faaliyeti sırasında sunulmuş olması nedeni ile geçersiz hale gelmezler.

On Birinci Başlık- Arabuluculuk Anlaşmalarının İcra Kabiliyeti

11. (1) Arabuluculuk faaliyetine katılan taraflar;

(a) Aralarında bir anlaşma yapılmış ise bunu ve anlaşmanın yapıldığı tarihi,

(b) Yapılan anlaşmanın icra kabiliyetine sahip olup olmadığını,

kararlaştırırlar.

(2) Bununla birlikte birinci altbaşlık ve üçüncü altbaşlık kapsamında, taraflar

ve arabulucu tarafından imzalanmış yazılı bir anlaşma, anlaşmada yapılan anlaşmanın taraflardan birinin avukatı (solicitor) tarafından hazırlanarak imzalanmasına ya da resmi bir anlaşmaya dahil edilmesine kadar açıkça hukuken geçersiz olduğu yazılı olmadıkça sözleşmeler gibi geçerli olacaktır.

(3) Aile Kanunu'nun 8 ve 8A (1987 tarihli Çocuk Kanunu'nun 20 bölümü ile ilave edilen) bölümleri göz önünde tutulmak suretiyle bir mahkeme tarafların arabuluculuk faaliyeti sonucunda varılan yazılı bir anlaşma ile başvurması üzerine anlaşma hükümlerini aşağıdaki şartlar çerçevesinde icra ettirebilir:

(a) Anlaşma tarafların ve tarafların bakmakla yükümlü oldukları kişilerin haklarını ve yetkilerini yeterli düzeyde koruyor ise,

(b) Anlaşma malvarlığının karşılıklı ve tam olarak açıklanması üzerine temellendirilmiş ise

(c) taraflardan biri diğer taraf ya da tarafların lehine ağır ya da aşırı derecede varılan anlaşmadan etkilenmemiş ise,

(4) İkinci altbaşlıkta bahsi geçen anlaşma bir çocuğun korunması, velayeti ya da çocukla kişisel ilişki kurulması hususunda olursa, başvuru hakkında karar verecek mahkeme 1964 tarihli Çocuk Koruma Kanunu'nun üçüncü bölümü ile bağlı olacaktır.

On İkinci Başlık-Mahkemenin Tarafları Uyuşmazlığın Arabuluculuk Yolu İle Çözülmesi İçin Davet Etmesi

12. Mahkeme,

(a) Yargılamaların taraflarından birinin talebi, ya da,

(b) Davanın somut özelliklerini nazara alarak uygun gördüğü takdirde re'sen,

(i) Tarafları uyuşmazlığı arabuluculuk faaliyeti ile çözmeleri için davet eder,

(ii) Tarafları bu amaçla arabuluculuk faaliyeti hakkında bilgilendirme seansına katılmaları için yönlendirir.

(iii) Arabuluculuk faaliyetine başlanmasını kolaylaştırmak amacıyla Mahkeme on beşinci başlık kapsamında arabuluculuk faaliyetine başlandığında muha-

kemenin duracağı hususuna tarafların dikkatlerini çeker.

(2) Mahkemenin tarafları, uyuşmazlığı arabuluculuk yolu ile çözmeleri ya da bilgilendirme seansına katılmaları hususunda davet etmesi halinde Mahkeme;

(a) Muhakemeyi durdurur,

(b) Mahkemenin tabi olduğu usul kuralları ya da yapılan muhakemede verilen bir karar ile ilişkili belirli bir sürenin uzatılmasına karar verebilir.

(c) Arabuluculuk faaliyetinin etkin bir şekilde uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla durumun gerektirdiği kararları verebilir.

(3) Bu madde hükümleri mahkeme tarafından yapılan davet üzerine ya da birinci altbaşlık kapsamında yapılan yönlendirme üzerine başlanılan arabuluculuk faaliyetleri bakımından geçerlidir.

(4) birinci alt başlık kapsamında taraflardan birinin yapacağı teklif dilekçe ile mahkemeye yapılır, diğer tarafa ilk duruşmaya en az yirmi sekiz gün kalmak şartıyla bildirilir. Mahkeme diğer tarafın yazılı beyanını esas alarak farklı bir karar verebilir.

(5) Mahkeme, taraflara birinci alt başlık kapsamında bir davette bulunmadan önce, arabuluculuk faaliyetinin başarıya ulaşma ihtimalinin bulunup bulunmadığını ve taraflara aralarındaki uyuşmazlığı çözülmesi konusunda faydası olup olmayacağını değerlendirir.

(6) Birinci alt başlık kapsamında verilen yetki, mahkeme tarafından uyuşmazlığın çözümü bakımından kolaylık sağlayacağı düşünülen diğer bir takdir yetkisine halel getirmez.

On Üçüncü Başlık- Arabulucunun Mahkemeye Rapor Sunması

(1) On ikinci alt başlık kapsamında mahkeme müdahalesi ile tarafların arabuluculuk faaliyetine başlaması durumunda, arabulucu, arabuluculuk faaliyetinin süreci ve sonucu hakkında herhangi bir yorum yapmaksızın ve öneride bulunmaksızın bir rapor hazırlar ve mahkemeye sunar.

(2) Onuncu başlık hükümlerine halel getirmeksizin, birinci alt başlıkta bahsi geçen rapor aşağıdaki hususları ihtiva eder:

(a) taraflar arasında bir anlaşmaya varılıp varılmadığı,

(b) anlaşmaya varılmış ise, taraflarca imzalanmış anlaşmanın hükümleri,

(3) Hazırlanan raporun bir nüshası, aksi kararlaştırılmadıkça ya da aksi mahkeme tarafından kararlaştırılmadıkça, raporun mahkemeye sunulmasından en az yedi gün önce taraflara verilir.

On Dördüncü Başlık- Arabuluculuğun Hak Düşürücü Sürelere Etkisi

14. (1) Bir zaman diliminin 1957 tarihli Süre Sınırlamaları Kanunu Ya da Süre Sınırlamaları Kanunu'nda değişiklik yapılması hakkında kanun göz önünde tutularak hak düşürücü süre olarak hesaba katılması halinde, uyuşmazlığın arabuluculuk yolu ile çözülmesine başlandığı günden sürecin sona erdiği günü takip eden 30. günün sonuna kadar ki süre hesaba katılmayacaktır.

(2) Arabulucu tarafları arabuluculuk faaliyetinin hangi günde sona erdiği hususunda yazılı olarak bilgilendirir.

On Beşinci Başlık- Arabuluculuk Faaliyetinin Kolaylaştırılması Amacıyla Muhakemenin Durması

15. (1) Bu başlık altında bahsi geçen “arabuluculuk şartı”, tarafların sözleşmeye dayanan ya da dayanmayan bir hukuki ilişkiden kaynaklı uyuşmazlıklarını arabuluculuk yolu ile çözmeye çalışacaklarına dair yazılı olarak anlaşmalarını ifade etmektedir.

(2) (a) Tarafların, arabuluculuk şartı kararlaştırmış olmaları, ve

(b) Bir tarafın arabuluculuk şartı kararlaştırılmış bir konuda muhakeme işlemlerini başlatmış olması,

Durumlarında diğer taraf muhakeme işlemlerinin durdurulması talebiyle mahkemeye başvurabilir.

(3) Mahkeme aşağıdaki durumlarda muhakemenin durmasına karar verir;

(a) Muhakeme işlemlerinin başlatılmasına neden olan muhakeme konusu mesele ile arabuluculuk şartı arasında ilişki bulunmadığına dair yeterli sebep yok ise,

(b) Muhakeme işlemlerinin başlatıldığı zaman ve devamında, başvuran tarafın, arabuluculuk şartının uygulanabilmesi için gerekli olan her şeyi yerine getirmeye hazır ve istekli olması halinde.

(4) Üçüncü alt başlığın a maddesinin uygulanmasının karar aşamasında mahkeme şu hususları hesaba katacaktır:

(a) Arabuluculuk şartının uygulanabilir olup olmadığı, uygulama kabiliyetinin bulunup bulunmadığı ya da şartın geçersiz olup olmadığı (arabuluculuk şartının bu kanunun uygulanmasının mümkün olmadığı bir hususa ilişkin olması ya da üçüncü başlık kapsamında bir başka izin verilmemiş olması durumları dahil) ya da,

(b) Taraflar arasındaki uyuşmazlığın arabuluculuk şartı kapsamında olup olmadığı.

(5) Davanın somut gereklerini göz önünde tutarak arabuluculuk şartının bölünebilir mahiyette olup olmadığını belirlemek Mahkemenin görev alanındadır.

(6) Arabuluculuk şartı taraflar arasındaki yazılı bir sözleşmede bulunabileceği gibi asıl sözleşmeden bağımsız bir sözleşmede de yazılı olabilir.

On Altıncı Başlık - Harç ve Giderler

16. (1) Aksi Mahkeme tarafından ya da taraflarca kararlaştırılmadıkça,

(a) Arabuluculuk faaliyetinin tarafları arabulucuya yapacakları ödemeleri, harç ve giderleri eşit olarak paylaşırlar,

(b) Harç ve giderler, aksi kararlaştırılmadığı takdirde arabuluculuk faaliyetinin başlamasından önce belirlenecektir ve arabulucuya taraflarca ödenecektir, ya da kararlaştırılmış üçüncü bir kişi tarafından arabuluculuk faaliyetinin sona ermesinden sonra arabulucuya ödenmek üzere hazır bekletilecektir.

(c) Arabuluculuk faaliyetinden çekilen arabulucu kazanılmamış harç ve harcanmamış giderlere ait elinde tuttuğu miktarı iade edecektir.

(2) Arabuluculuk ile ilişkili olan giderler,

(a) Uyuşmazlık konusunun önem ve karmaşıklığı ve arabulucu tarafından

harcanan mesai ile orantılı ve makul olacaktır, ve

(b) Sürecin sonucu ile koşulsal bir ilişki içerisinde olmayacaktır.

(3) Altıncı Altbaşlıkta (2) bahsi geçen anlaşmanın taraflarca imzalanmasından önce, taraflara birinci alt başlıkta bahsi geçen harç ve giderlerin dayanağını ne şekilde hesaplanacağını ve taraflara ait olan kısmı açıklayacaktır.

(4) Bu başlık altındaki hiçbir hülm, arabuluculuk faaliyetinden kaynaklanan masraflara ilişkin hesap cetveli ve giderlerin vergilendirmesi işleminin muhakkeme konusu yapılmasını engelleyecek şekilde yorumlanamaz.

On Yedinci Başlık-Giderlerin Belirlenmesinde Mahkeme Tarafından Göz önünde Tutulacak Unsurlar

17. (1) On ikinci başlıkta bahsi geçen gider hesap edilirken, Mahkeme hakkaniyete uygun olduğunu düşündüğü takdirde,

(a) Taraflardan birinin, mahkemece başarıya ulaşması muhtemel görülen, uyuşmazlığın arabuluculuk yolu ile çözülmesi değerlendirmesini makul olmayan bir şekilde reddetmesi, ve

(b) Taraflardan birinin, bilgilendirme seansına katılmayı hakkaniyete uygun olmayacak şekilde reddetmesi(on ikinci başlık(1))

(2) Birinci altbaşlık(a) da belirtilen şekliyle ya da taraflardan birinin bilgilendirme seansına katılmayı reddetmesinin hakkaniyete uygun olup olmadığına karar verirken mahkeme;

(a) Arabuluculuk faaliyetine ilişkin giderlerin orantısız biçimde yüksek olması,

(b) Taraflardan birinin arabuluculuk faaliyetine başlamasında ya da arabuluculuk faaliyetine katılmasında gecikme göstermesinin taraflardan biri bakımından ön yargıya sebep olabilecek nitelikte olması,

(c) Süreci ilgilendiren bütün somut durumları ve tarafların yaklaşımlarını, göz önünde tutar.

(3) Bununla birlikte birinci altbaşlık bu başlık hükümleri aşağıda belirtilen

durumlarda aile hukuku uyuşmazlıklarına uygulanmaz;

(a) Taraflardan biri güvenliğinden makul bir sebep ile endişe duyuyorsa,

(b) Taraflardan biri bakmakla yükümlü olduğu çocuğunun güvenliğinden makul bir sebep ile endişe duyuyorsa,

(c) Taraflardan biri geçimini sağladığı kaynaklardan yoksun bir duruma düşmüş ise,

(d) Taraflardan biri bakmakla yükümlü olduğu çocuğunun geçimini sağladığı kaynaklardan yoksun bir duruma düşmüş ise,

(e) Taraflardan biri aile konutunu kaybedeceği hususunda makul bir endişe sahibi ise, ya da aile konutunun yaşanamaz durumda olduğuna karar verilmesinden korkuyor ise, ya da hukuka uygun bir talep neticesinde malvarlığının elinden çıkması endişesi taşıyor ise,

(f) Yapılacak muhakemeden kaynaklı gecikmenin uyuşmazlık ile ilişkisi bulunan bir çocuk bakımından zararlı sonuçları olacaksa.

On Sekizinci Başlık- Çocuk İlişkili Aile Hukuku Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk

18. (1) Aile Hukuku uyuşmazlıklarında bir arabulucu taraflardan birinin çocuğunu arabuluculuk faaliyetine dahil etmek isterse;

(a) tarafların rızasını almak zorundadır,

(b) çocuğun rızasını almak zorundadır, ve

(c) çocuğun arabuluculuk faaliyetine dahil edilebilmesi için kolaylık sağlayacak uygun şartları sağlamalıdır.

(2) Bir aile hukuku uyuşmazlığında, arabulucu, tarafların rızasını da almak şartıyla, yeterlilik sahibi bir yetişkinin çocuk adına taraf dışı katılan olarak, arabuluculuk faaliyetine katılmasına izin verebilir.

(3) Bu başlık altında, “yeterlilik sahibi bir yetişkin”,

(a) çocuğun vasisini,

(b) 18 yaşından büyük olmak koşulu ile çocuuğun bakım ve gözetiminden sorumlu olan kişiyyi,

(c) Sağlık Hizmetleri İdaresi tarafından Çocuk Koruma Kanunları'na (1991-2007) göre çocuuğun bakım ve gözetimi için atanan kişiyyi ifade etmektedir.

On Dokuzuncu Başlık- Tazminat Sorumluluğu

19. Bu kanun hükümlerine uygun bir biçimde faaliyet gösteren bir arabulucu, bulunmuş olduğu bir beyan, vermiş olduğu bir karar yada yürütmüş olduğu arabuluculuk faaliyetindeki ihmali nedeniyle tarafların görmüş oldukları zararlar nedeniyle aşağıdaki şartlar dışında sorumlu tutulamaz. Beyan, karar ya da ihmal,

(a) Kötü niyetle ve kötü bir amacı gerçekleştirmek amacıyla ortaya konmuş ya da gerçekleştirilmiş ise,

(b) İnsan hakları ve kişi güvenliği, istenerek ve akla uygun olmayan bir biçimde dikkate alınmamış ise,

(c) Çocukları ilgilendiren bir uyuşmazlıkta çocuuğun refahı ve güvenliği için makul özen gösterilmemiş ise, sorumluluk doğar.

Yirminci Başlık- Tazminat Sorumluluğu ve Mahkemeler Kanunu'nda değişiklik

20. 2004 tarihli Tazminat Sorumluluğu ve Mahkemeler Kanunu'nun on beşinci (1) bölümü "veya kendi insiyatifi üzerine" ibaresi eklenmek suretiyle değiştirilmiştir.